بەپێی ڕێککەوتنی هەرێم و بەغدا دەست دەکات بە خەرکردنی موچەی مانگی پێنجی فەرمانبەرانی هەرێم دەکرێت

موتەڵێع دەقی ئەو ڕێککەوتنەی نێوان بەغداو هەرێم لەبارەی هەناردەی نەوت و داهاتی نەوتی و نانەوتی و موچەی فەرمانبەرانی هەرێم بڵاودەکاتەوە کە ئەمڕۆ لەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانی عێراقەوە پەسەندکرا. بەپێی ڕێککەوتنەکە وەزارەتی دارایی فیدراڵ لەدوای ڕادەستکردنی نەوت لەلایەن هەرێمەوە دەست دەکات بە خەرکردنی موچەی مانگی پێنجی فەرمانبەرانی هەرێم.

ئەمڕۆ پێنجشەممە، ئەنجومەنی وەزیرانی عێراق لە کۆبونەوەی نائاسایی خۆیدا، دەقی ڕێککەوتنی نوێی نێوان بەغداو هەرێمی کوردستان لەبارەی هەناردەی نەوت، داهاتی نەوتی و نانەوتی و موچەی فەرمانبەرانی هەرێم پەسەندکرد.

دەقی ڕێککەوتنەکە وەک ئەوەی لەلایەن نوسینگەی سەرۆک وەزیرانی عێراقەوە بڵاوکراوەتەوە، بەمشێوەیەیە:

یەکەم: دەسیەی ڕادەستکردنی نەوت:

1.حكومەتی هەرێم دەستبەجێ دەست دەكات بە رادەستكردنی تەواوی نەوتی بەرهەمهێنراو لە كێڵگە نەوتییەكانی هەرێم بە كۆمپانیای بە بازاڕكردنی نەوت(سۆمۆ) بەمەبەستی هەناردەكردنی، وەزارەتی دارایی فیدراڵیش پابەند دەبێت بە پێدانی سولفەیەك بە حكومەتی هەرێم كوردستان بەبڕی 16 دۆلار بۆ هەر بەرمیلێك نەوتی رادەستكراو، ئەوەش بەگوێرەی هەمواری یاسای بودجە، بەمەرجێك بڕی رادەستكراوی نەوت كەمتر نەبێت لە 230 هەزار بەرمیلی رۆژانە بۆ ئێستاو هەر زیادەیەكیش لە بەرهەمهێناندا لە داهاتودا دەخرێتەسەری لەڕێگەی لیژنەیەكی هاوبەشی پێوانەوە، لە كاتی وەستانی هەناردەكردن لەبەر هەر هۆكارێك، بڕی ئاماژە پێدراو رادەستی وەزارەتی نەوتی فیدراڵ دەكرێت.

(رونكردنەوە: بڕی تەواوەتی بەرهەمهێنانی نەوت لە ئێستادا 2080 هەزار بەرمیلی رۆژانەیە بەگوێرەی راپۆرتەكانی هەرێم، لەو بڕە 50 هەزار بەرمیلی رۆژانە تەرخان دەكرێت بە مەبەستی بەكارهێنانی ناوخۆیی لە هەرێم و هەمو ئەوەشی دەمێنێتەوە كە 230 هەزار بەرمیلی رۆژانەیە رادەستی سۆمۆ دەكرێت بەمەبەستی هەناردەكردن لەگەڵ هەر زیادەیەكی بەرهەم لە داهاتودا).

2.بڕی 50 هەزار بەرمیل نەوتی رۆژانە تەرخان دەكرێت بۆ بەكارهێنانی ناوخۆیی لە هەرێم و دەبێت هەرێم پابەندبێت بە پێدانی خەرجكردنی تێچوی بەرهەمهێنان و گواستنەوەی ئەم بڕەو هەروەها داهاتی فرۆشتنی مشتەقاتی نەوتییەكان پاش لەدەركردنی تێچوی بەرهەمهێنان و گواستنەوەو پاڵاوتن، دەخرێتە سەر خەزێنەی گشتی. لە كاتی پێویستی هەرێمدا، وەزارەتی نەوتی فیدراڵ بەپێی یاسا بەرهەمە نەوتییەكان بە هەرێم دابین دەكات، بەشێوەیەك كە زیاتر نەبێت لە بەرهەمی پاڵاوتنی 15 هەزار بەرمیل نەوتی خاوی رۆژانە، لیژنەیەكی هاوبەشیی وەزارەتی نەوتی فیدراڵی و وەزارەتی سامانە سروشتییەكانیش هەڵدەستن بە هەڵسەنگاندنی پێویستی هەنوكەیی هەرێم بە بەرهەمە نەوتییەكان بەمەبەستی تەرخانكردنی، بەمەرجێك لەماوەی دو هەفتەدا لیژنەكە راپۆرتی خۆی بە ئەنجومەنی وەزیران بەرزبكاتەوە بۆ بڕیارلێدان.

دووەم: دەسیەی داهاتە نانەوتییەكان:

1.حكومەتی هەرێمی كوردستان بڕی 120 ملیار دینار وەك یەكەم گوژمەی خەمڵێندراو لە پشكی خەزێنەی گشتی دەوڵەت لە داهاتی نانەوتی بە مانگی ئایار رادەستی وەزارەتی دارایی فیدراڵی دەكات تا پاكتاوكردنی لەدوای وردبینیكردن بەگوێرەی بڕگەی 2ی خوارەوە.

2.تیمێكی كاركردن لە وەزارەتی دارایی فیدراڵ، دیوانی چاودێری دارایی فیدراڵ بە هەماهەنگی لەگەڵ

وەزارەتی دارایی و دیوانی چاودێری دارایی لە هەرێم پێکدەهێنرێت بەمەبەستی پۆلێنکردنی داهاتە نانەوتییەکان و وردبینکردنیان و دیاریکردنی پشکی حکومەتی فیدراڵی لێیان لە سەرەتای مانگی ئایاری 2025ەوە، لەگەڵ ڕەچاوکردنی بەهای تێکڕای داهاتە نانەوتییەکان بەگوێرەی تەرازووەکانی پێداچونەوە لە راپۆرتە هاوبەشەکانی نێوان دیوانی چاودێری دارایی فیدراڵ و دیوانی چاودێری دارایی لە هەرێم لەکاتی چونە بواری جێبەجێکردنی یاسای بودجەی گشتیی فیدراڵی بەرکار و دەبێت تیمەکە لەماوەی دو هەفتەدا راپۆرتی خۆی پێشکەش بە ئەنجومەنی وەزیران بکات بۆ بڕیار لێدانی.

3.پێکهێنانی لیژنەیەکی هاوبەش لەنێوان حکومەتی فیدراڵ و حکومەتی هەرێم بۆ تەواوکردنی تەوتینکردنی موچە لە هەرێم بەگوێرەی بڕیاری دادگای فیدراڵی، بەمەرجێك لیژنەکە لەماوەیەك کە لە سێ مانگ تێنەپەڕێت ئەرکەکەی تەواو بکات و تەمویلکردنیش لە کۆتایی ئەو ماوەیەدا تەنیا بۆ موچە تەوتینکراوەکان دەبێت.

4.تیمێك لە وەزارەتی دارایی فیدراڵ و دیوانی چاودێری دارایی فیدراڵ بە هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتی دارایی و دیوانی چاودێری دارایی لە هەرێم پێکدەهێنرێت بەمەبەستی دیاریکردنی ئەو بڕەی کە لە پشکی هەرێم لە خەرجی فیعلی تێپەڕیوە و چۆنیەتی چارەسەرکردنی بەگوێرەی یاسای بودجەی گشتی فیدراڵی بۆ ساڵانی (2023، 2024، 2025)و دەبێت تیمەکە لە ماوەی لانیکەم دو هەفتەدا راپۆرتی خۆی بە ئەنجومەنی وەزیران بەرزبکاتەوە.

5.وەزارەتی دارایی عێراق دەست دەکات بە خەرجکردنی موچەی مانگی ئایار وەك سەرەتایەك بۆ جێبەجێکردنی رێککەوتنەکە ئەوەش لەدوای ئەوەی وەزارەتی دارایی فیدراڵ/ کۆمپانیای سۆمۆ، رادەستکردنی تەواوی ئەو بڕە نەوتەی کە لە بڕگەی یەکەم/1 (230 هەزار بەرمیلی رۆژانە لە ئێستادا) هاتوە، لە بەندەری جەیهان بەگوێرەی یاسا، پشتڕاستدەکاتەوە.

6.سەرەتای ئەو ماوانەی لەم بڕیارەدا ئاماژەیان پێدراوە، رێککەوتی پەسەندکردنیەتی لە ئەنجومەنی وەزیران.